

Slimību profilakses un
kontroles centrs

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2020

Rīga, 2020

PRIEKŠVārds

Slimību profilakses un kontroles centra

direktore **Iveta Gavare**

Aizvadītais 2020. gads Latvijā un pasaulē ir nesis daudz iepriekš nepieredzētus izaicinājumus, kas prasījis nenoliedzamu pielāgošanos un ātru reaģēšanu. Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) Latvijā ir bijis Covid-19 pandēmijas centrā.

Lai pielāgotos pandēmijas apstākļiem, sniegtu labāko ieguldījumu infekcijas ierobežošanā un Latvijas iedzīvotāju veselībā, SPKC darbs, atbilstoši situācijai, tika pārorganizēts, iesaistot visus darbiniekus un iespējami pārdalot visus pieejamos resursus.

Lielākā daļa SPKC darbinieku tika novirzīti ikdienas darbam pandēmijas apkarošanai – neinfekciju departamenta un administratīvā bloka darbinieki tika piesaistīti atbalstam infekcijas slimību departamentam. No iekšējiem resursiem 2020. gada martā tika izveidots informatīvais tālrunis par Covid-19 jautājumiem, ko nodrošināja 15 darbinieki. Kopā atbildēti vairāk nekā 65 tūkstoši zvanu, sniedzot atbildes uz jautājumiem gan iedzīvotājiem, gan dažādu nozaru pārstāvjiem. Vairāk noslogotās dienās zvanu skaits sasniedza vairāk nekā 900 zvanu dienā.

Pandēmijas kontekstā SPKC darbu ieguldīja divos svarīgos virzienos – pierādījumos un pasaules praksē balstītu priekšlikumu izstrādē epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai un sabiedrības informēšanā, lai veicinātu ne tikai pamatotu drošības pasākumu ieviešanu, bet arī skaidrotu to nepieciešamību un motivētu Latvijas iedzīvotājus uz drošu rīcību. 2020. gadā tika sniegtas vairāk nekā 600 intervijas – lielākā daļa no tām par Covid-19 izraisīto pandēmiju.

Lai gan šobrīd kā vēl nekad ir pieejami visdažādākie komunikācijas kanāli, nodrošinot informācijas ātru apriti, tomēr tas ir veicinājis arī dezinformācijas un nepatiesu ziņu strauju izplatīšanos sabiedrībā. Līdz ar to bija nepieciešams veltīt papildu resursu dezinformācijas apzināšanai un atspēkošanai

Pārskata periodā SPKC bija viena no pirmajām valsts pārvaldes iestādēm, kas pievienojās valsts un pašvaldību vienoto tīmekļvietņu platformai, lai uzlabotu mājaslapas apmeklētāju pieredzi, veicinot mājaslapas pārskatāmību un informācijas atrašanu sev ērtā veidā.

Pandēmijas laikā īpaši svarīgi bija nodrošināt nepārtrauktu sadarbību ar valsts un pašvaldību, Latvijas mēroga un starptautiskām organizācijām. Tādējādi nodrošinot kvalitatīvu, pētījumos un pieredzē balstītu krīzes pārvaldību, t.sk. Covid-19 ierobežošanas priekšlikumu izstrādi.

Neskatoties uz pandēmijas izaicinājumiem, SPKC turpināja darbu arī pie citu sabiedrības veselību veicinošo tēmu aktualizēšanas un priekšlikumu izstrādes normatīvo aktu grozījumiem. Pārskata periodā realizētas sabiedrības informēšanas kampaņas, izstrādāti informatīvie materiāli un organizēti izglītojošie pasākumi skolēniem. Sagatavoti un publicēti pētījumu rezultāti, faktu lapas, ziņojumi, aptverot aktuālas sabiedrības veselības tēmas arī ārpus pandēmijas. Pārskata periodā SPKC turpināja iesaistīties, sniegt datus un nodrošināt dažādu reģistru darbību, t.sk. izstrādājot priekšlikumus to pilnveidei. SPKC iesaistījās ārstniecības iestāžu pārstāvju izglītošanā, izstrādājot metodiskos materiālus, rīkojot sanāksmes un diskusijas, apkopojot labās prakses piemērus.

SPKC darbs 2020. gadā bija vērsts uz lielākās jauno laiku krīzes – Covid-19 pandēmijas apkarošanu un seku mazināšanu, ko turpināsim arī šogad. Kopā ar sadarbības partneriem valsts un starptautiskā mērogā esam centušies izdarīt visu, lai saglabātu svarīgāko – Latvijas iedzīvotāju veselību un dzīvību.

SAĪSINĀJUMI

AIDS	Iegūtais imūndeficīta sindroms - imūndeficīta vīrusu (HIV) pēdējā, dzīvību apdraudošā pakāpe (no angļu val.: <i>Acquired immunodeficiency syndrome</i>)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
HIV	Cilvēka imūndeficīta vīruss (no angļu val.: <i>Human immunodeficiency virus</i>)
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVD	Nacionālais veselības dienests
PB	Pasaules Banka
PKUS	Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca
PVO	Pasaules Veselības organizācija
RAKUS	Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
VM	Veselības ministrija

Slimību profilakses un kontroles centrs

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centru kā datu avotu. Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti.

Slimību profilakses un kontroles centra 2020. gada publiskais pārskats izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 5. maija noteikumiem Nr. 413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem"

SATURS

Priekšvārds	2
Sāisinājumi	4
1. PAMATINFORMĀCIJA	6
1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss	6
1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas	6
1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi	6
2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	9
2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums	9
2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums	10
3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS	15
4. PERSONĀLS	17
5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI	20
5.1. Sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana	20
5.2. Sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze	20
5.3. Metodiskā atbalsta sniegšana ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos	22
5.4. Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana valsts un reģionālajā līmenī 2018. gadā	23
5.5. Epidemioloģiskās drošības pasākumu nodrošināšana valstī, t.sk. pretepidēmijas pasākumu veikšana infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzība un imunizācijas plāna koordinācija	24
6. SPKC STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	28
7. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	30
8. SPKC PLĀNOTIE PASĀKUMI 2021. GADĀ	31

PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss

SPKC ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidota 2012.gada 1.aprīlī saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra rīkojumu Nr. 101 "Par Slimību profilakses un kontroles centra izveidošanu un VM un Zemkopības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju".

SPKC darbības mērķis ir īstenot valstī sabiedrības veselības politiku epidemioloģiskās drošības un slimību profilakses apakšjomās, kā arī nodrošināt veselības veicināšanas politikas īstenošanu un koordināciju.

SPKC darbību nosaka 2012.gada 3.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 241 "Slimību profilakses un kontroles centra nolikums".

SPKC juridiskā adrese – Dunties iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, Latvija; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009756700.

SPKC darbinieki strādā reģionālajās struktūrvienībās Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Gulbenē, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā un Ventspilī.

1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas

- Izstrādāt uz zinātniskiem pierādījumiem balstītus un labākajai starptautiskajai praksei atbilstošus priekšlikumus veselības aprūpes un sabiedrības veselības politikas veidošanai un sniegt priekšlikumus par šīs politikas prioritātēm;
- veikt neinfekcijas slimību uzraudzību, kā arī izvērtēt faktorus, kuri var ietekmēt iedzīvotāju veselību;
- veikt infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību, monitoringu un izlūkošanu;
- organizēt infekcijas slimību profilakses un izplatības ierobežošanas pasākumus, tai skaitā pasākumus iedzīvotāju grupās, kas pakļautas paaugstinātam infekciju riskam vai piederīgas īpašām riska grupām;
- koordinēt un pārraudzīt politikas plānošanas dokumentu izpildi epidemioloģiskās drošības apakšjomā;
- iegūt, apkopot, apstrādāt un analizēt sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistikas informāciju;
- veikt sabiedrības veselības monitoringu;
- nodrošināt metodisko atbalstu ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos.
- sagatavot izstrādājamo klīnisko vadlīniju sarakstu, izvērtēt klīniskās vadlīnijas un nodrošināt to ieviešanas metodisko vadību.

1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi

- Izstrādāt slimību profilakses un veselības veicināšanas programmas un veikt to īstenošanas metodisko vadību:
 - valsts un reģionālā līmenī koordinēt veselības veicināšanas pasākumu īstenošanu;
 - informēt sabiedrības grupas jautājumos, kas ietekmē veselību un dzīvesveidu.
- nodrošināt infekcijas slimību gadījumu un uzliesmojumu epidemioloģisko izmeklēšanu un pretepidēmijas pasākumu organizēšanu infekcijas slimību perēkļos, veikt epidemioloģisko datu

analīzi, riska novērtēšanu, piedalīties ārkārtas situāciju pārvaldīšanā un epidēmijas (pandēmijas) draudu novēršanā;

- plānot iedzīvotāju vakcināciju, apkopot vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumus un pasūtīt vakcīnas no zāļu lieltirgotavām, nodrošināt vakcinācijas monitoringu, statistisko datu apkopošanu un analīzi, veikt vakcinācijas komplikāciju gadījumu monitoringu un epidemioloģisko izmeklēšanu;
- sagatavot informāciju, izstrādāt metodiskos ieteikumus un sniegt metodisko atbalstu valsts un pašvaldību institūcijām, ārstniecības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, citām juridiskām un fiziskām personām jautājumos, kas saistīti ar epidemioloģisko drošību, slimību profilaksi un veselības veicināšanu;
- iegūt, apkopot, apstrādāt, analizēt, publicēt un izplatīt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājiem nepieciešamo valsts statistisko informāciju (kopsavilkumu) par veselības aprūpes pakalpojumiem, iedzīvotāju veselības stāvokli, infekcijas slimībām, veselības riska faktoriem, sabiedrības veselības problēmām, atkarības slimībām un garīgo veselību;
- plānot, metodiski vadīt, organizēt, koordinēt un veikt pētījumus sabiedrības veselības jomā;
- veidot un attīstīt nacionālo informācijas un monitoringa sistēmu attiecībā uz infekcijas slimībām un koordinēt minētās sistēmas darbību;
- atbilstoši kompetencei sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, privātpersonām, starptautiskajām institūcijām un organizācijām, nodrošinot informācijas un pieredzes apmaiņu, apmācību un kopīgu projektu īstenošanu, pārstāvēt valsts intereses starptautiskajās organizācijās, ES institūcijās un starptautiskajos pasākumos;
- piedalīties normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu sagatavošanā un izvērtēšanā;
- organizēt HIV profilakses punktu darba nodrošinājumam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošanu, iepirkšanu, uzglabāšanu, uzskaiti un sadali;
- veidot, uzturēt un papildināt šādas SPKC pārziņā esošās valsts informācijas sistēmas un datubāzes:
 - Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēmu (VISUMS);
 - HIV/AIDS gadījumu valsts reģistru;
 - iedzīvotāju genoma valsts reģistru;
 - jaundzimušo reģistru;
 - ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistru;
 - veselības aprūpes nozares valsts statistisko pārskatu datubāzi;
 - Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datubāzi;
 - stacionāro gultu fonda izmantošanas datubāzi;
 - sabiedrības veselības monitoringa un ziņošanas sistēmu;
 - datu prezentācijas sistēmu.
- nodrošināt CSP, PVO, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru, ES Statistikas biroju EUROSTAT un citas Latvijas un starptautiskās institūcijas ar SPKC rīcībā esošo informāciju;
- nodrošināt ES Infekcijas slimību agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmas (EWRS) darbības uzturēšanu un koordinēšanu;
- nodrošināt PVO un ECDC fokālo punktu, kā arī Eiropas epidemioloģiskās uzraudzības sistēmas (TESSy) koordinators pienākumu izpildi;
- nodrošināt valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētājā Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox) atbilstoši

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 12.decembra Regulai (EK) Nr. 1920/2006 par Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru un atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. novembra Regulai (ES) 2017/2101, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1920/2006 attiecībā uz informācijas apmaiņu, agrīnās brīdināšanas sistēmu un riska novērtēšanu saistībā ar jaunām psihoaktīvām vielām (turpmāk – regula 2017/2101);

- nodrošināt informācijas apmaiņu starp Eiropas Informācijas tīkla par narkotikām un narkomāniju (Reitox) valsts specializēto centru, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru un Eiropolu par jaunām psihoaktīvām vielām, to atklāšanu un identificēšanu, lietošanu un lietošanas paradumiem, šo vielu izgatavošanu, ieguvī, izplatīšanu un izplatīšanas metodēm, nelikumīgu tirdzniecību un komerciālo, medicīnisko un zinātnisko pielietojumu, kā arī iespējamiem un apzinātajiem riskiem atbilstoši regulai 2017/2101;
- izstrādāt un ārstniecības iestādēm izplatīt metodiskos ieteikumus ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības paaugstināšanai;
- sniegt metodisku atbalstu ārstniecības iestādēm, analizējot ar pacientu drošību saistītus neparedzētus gadījumus;
- uzkrāt datus par veselības aprūpes rezultatīvajiem rādītājiem un indikatoriem un veikt to analīzi.

2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums

SPKC 2020. gada kopējais finansējums (valsts budžeta līdzekļu dotācija, ārvalstu finanšu palīdzība, kā arī ieņēmumi no maksas pakalpojumiem) un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 1.

Tabula Nr. 1

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	2020. gadā			Faktiskā izpilde, %
		Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR	
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	4 191 741	4 523 831	4 428 160	97,88
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, t.sk.	4 105 266	4 424 641	4 345 942	98,22
1.1.1.	Apakšprogramma „Rezidentu apmācība”	19 069	314,00	0,00	
1.1.2.	Apakšprogramma „Slimību profilakses nodrošināšana”	3 719 638	3 694 104	3 694 104	
1.1.3.	Apakšprogramma „Veselības veicināšana”	238 715	238 715	238 715	
1.1.4.	Apakšprogramma „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana” (2014-2020)	55 084	55 084	40 452	
1.1.5.	Apakšprogramma „Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta nodrošināšana”	72 760	72 760	72 760	
1.1.6.	Apakšprogramma „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana”	0	86 370	69 535	
1.1.7.	Programma „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”	0	277 294	230 376	
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība, t.sk.	72 760	85 341	81 204	95,15
1.2.1.	Apakšprogramma „Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana”	72 760	72 760	72 760	
1.2.2.	Apakšprogramma „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana”	0	12 581	8 444	
1.3.	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem	13 715	13 715	1 014	7,39
2.	Izdevumi (kopā):	4 191 741	4 523 831	4 288 374	94,80
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	4 109 992	4 479 984	4 246 654	94,79
2.1.1.	Atalgojums	2 131 837	2 446 512	2 359 125	
2.1.2.	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	636 355	718 263	690 084	
2.1.3.	Komandējumi	74 608	18 948	6 963	
2.1.4.	Pakalpojumi	1 076 412	1 081 262	991 815	

2.1.5.	Preces, krājumi, inventārs un c.	190 891	205 764	198 667	
2.1.6.	Valsts budžeta transferti un uzturēšanas izdevumu transferti	0	9235	0	
2.2.	Kapitālie izdevumi	81860	43 847	41 720	95,15

2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums

Atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2020. gadam” SPKC budžetu veidoja valsts budžeta programmas:

02.04.00 „Medicīnas izglītība” apakšprogramma “Rezidentu apmācība”. Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 2;

46.03.00 „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogramma “Slimību profilakses nodrošināšana”. Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 3;

46.04.00 „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogramma “Veselības veicināšana”. Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 4;

63.07.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogramma „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)”. Apakšprogrammā tika realizēts viens projekts. Kopējais piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 5;

70.06.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogramma “Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana”, kas tiek realizēta divos resursu avotos – dotācija un ārvalstu finanšu palīdzība. Kopējais piešķirtais budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr.6;

70.07.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogramma „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana”. Apakšprogrammas pasākuma „Eiropas Komisijas trešās Savienības rīcības programmas veselības jomā (2014–2020.gads) projektu un pasākumu īstenošana” ietvaros tika realizēti divi projekti. Kopējie piešķirtie finanšu līdzekļi veidojas no diviem resursu avotiem - dotācija un ārvalstu finanšu palīdzība. Kopējais apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 7.

99.00.00 programma “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”. Piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 8;

Tabula Nr. 2

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 02.04.00 „Medicīnas izglītība” apakšprogrammā „Rezidentu apmācība”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	0	19 069	314	0
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	19 069	314	0
2.	Izdevumi (kopā):	0	19 069	314	0
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	0	19 069	314	0

Finansējums tika samazināts par 18 755 EUR, apakšprogrammas ietvaros pārdalot to uz Valsts asinsdonoru centru.

Tabula Nr. 3

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 46.03.00 „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā „Slimību profilakses nodrošināšana”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	3 585 528	3 733 353	3 707 819	3 695 118
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 584 514	3 719 638	3 694 104	3 694 104
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 014	13 715	13 715	1 014
2.	Izdevumi (kopā):	3 585 528	3 733 353	3 707 819	3 695 118
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	3 491 924	3 651 493	3 706 310	3 695 118
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	93 605	81 860	1 509	0,00

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā „Slimību profilakses nodrošināšana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2020. gadā plānota 3 694 104 EUR apmērā, bet pašu ieņēmumi plānoti 13 715 EUR, kas kopā ir 3 707 819 EUR. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, 2020 gadā SPKC saņemtā dotācija atbilstoši likumam „Par budžetu 2020. gadam” salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir lielāka par 109 590 EUR, kas saistīts ar iestādei uzdotām papildu funkcijām un uzdevumiem.

Tabula Nr. 4

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmā 46.04.00 „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā „Veselības veicināšana”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	238 715	238 715	238 715	238 715
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	238 715	238 715	238 715	238 715
2.	Izdevumi (kopā):	238 715	238 715	238 715	238 715
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	238 715	238 715	238 715	238 715

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas „Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā „Veselības veicināšana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2020. gadā plānota 238 715 EUR apmērā. Kopējie faktiskie izdevumi bija atbilstoši plānotajiem. Pārskata periodā tika veiktas visas plānotās aktivitātes Veselīgo skolu tīklam un sabiedrības veselības veicināšanas pasākumiem.

Tabula Nr. 5

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmā 63.07.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014–2020)”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	295 725	55 084	55 084	40 452
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	295 725	55 084	55 084	40 452
2.	Izdevumi (kopā):	295 725	55 084	55 084	40 452
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	295 725	55 084	55 084	40 452

SPKC piedalās Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanā (2014–2020) specifiskajā atbalsta mērķī 9.2.4.1. „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” kā sadarbības partneris un finansējuma saņēmējs. 2020. gadā tika veiktas visas paredzētās atbalsta darbības un (vai) aktivitātes ESF mērķa 9.2.4.1. pasākumos. Atlikums 14368 EUR veidojas saistība ar Atlīdzības izmaksām un 264 EUR atlikums veidojas saistībā ar izdevumu pozīciju “Preces un pakalpojumi”.

Tabula Nr. 6

Valsts budžeta līdzekļu un ārvalstu finanšu palīdzības finanšu līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 70.06.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā „Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	145 520	145 520	145 520	145 520
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	72 760	72 760	72 760	72 760
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	72 760	72 760	72 760	72 760
2.	Izdevumi (kopā):	145 520	145 520	145 520	145 520
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	145 512	145 520	145 520	145 520

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā „Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem tika plānota 72 760 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzības finansējums 72 760 EUR apmērā. 2020. gadā tika veikti visi paredzētie projekta pasākumi un aktivitātes.

Tabula Nr. 7

Valsts budžeta līdzekļu un ārvalstu finanšu palīdzība finanšu līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmas 70.07.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	39 056	0	98 951	77 979
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	8 295	0	86 370	69 535
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	30 761	0	12 581	8 444
2.	Izdevumi (kopā):	36 431	0	98 951	75 229
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	36 431	0	98 951	75 229

SPKC budžeta apakšprogrammas pasākuma „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana – Eiropas Komisijas trešās Savienības rīcības programmas veselības jomā (2014.–2020. gadam) projektu un pasākumu īstenošana” ietvaros realizē divus projektus: Nr.801495 „Vienota rīcība vakcinācijas jomā” (EU-JAV) un Nr. 801553 „Vienotā rīcība par veselības informāciju virzoties uz ilgtspējīgu Eiropas Savienības veselības informācijas sistēmas, kas atbalsta valsts zināšanu, veselības pētniecības un politikas veidošanu” (InfAct).

Saskaņā ar apstiprinātiem Finansēšanas plāniem un Tāmēm valsts budžeta programmas „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammas „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2020. gadā tika plānota 86370 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzība 12581 EUR apmērā. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2020. gadā projektu finansējums palielinājies, jo projektu īstenošana tika uzsākta 2019. gada beigās un līdz ar to 2020.gadā bija vairāk plānoto aktivitāšu.

Tabula Nr. 8

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums programmā 99.00.00 „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2020. gadā		
			Apstiprināts likumā, EUR	Plāns ar izmaiņām, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	0	0	277 294	230 376
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	0	277 294	230 376
2.	Izdevumi (kopā):	0	0	277 294	230 376
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	0	0	234 956	188 657
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem			42 338	41 719

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2020. gadā plānota 277 294 EUR apmērā piešķirta sakarā ar darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos ārkārtas sabiedrības veselības

apdraudējumā saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un tā seku novēršanu pamatojoties uz Finanšu ministrijas 03.07.2020. Rīkojums Nr.230 "Par līdzekļu piešķiršanu", Finanšu ministrijas 27.07.2020. Rīkojums Nr.278 "Par līdzekļu piešķiršanu", Finanšu ministrijas 30.10.2020. Rīkojums Nr.433 "Par līdzekļu piešķiršanu", lai segtu izdevumus par epidemioloģiskās uzraudzības atbalsta sistēmas "Apturi COVID" uzturēšanu, Finanšu ministrijas 10.11.2020. Rīkojums Nr.454 "Grozījums Finanšu ministrijas 2020.gada 8.maija rīkojumā Nr.153 "Par līdzekļu piešķiršanu"" 1.2.apakškunkts -efektīva un noturīga epidemioloģiskā dienesta attīstīšanai un IT tehnikas iegādei, Finanšu ministrijas 11.11.2020. Rīkojums Nr.467 "Par budžeta apropriācijas pārdali starp programmām, apakšprogrammām un budžeta izdevumu kodiem atbilstoši ekonomiskajām kategorijām", Finanšu ministrijas 20.11.2020. Rīkojums Nr.479 "Par līdzekļu piešķiršanu" un Finanšu ministrijas 18.12.2020. Rīkojums Nr.559 "Par līdzekļu piešķiršanu".

3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS

Tabula Nr. 9

SPKC kreditoru saistības

Nosaukums	Uz 2021. gada Sākumu, EUR	Uz 2020. gada sākumu, EUR	Izmaiņas (+,-) pret 2020. gada sākumu, EUR
Kreditori - kopā	544 707	151 835	392 872
1. Ilgtermiņa saistības	-	-	-
1.1. Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem	-	-	-
1.2. Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	-	-	-
2. Īstermiņa saistības	544 707	151 835	392 872
2.1. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	104 185	45 088	59 097
2.2. Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem	-	-	-
2.3. Īstermiņa uzkrātās saistības	163 160	106 657	56 503
2.4. Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem	-	-	-
2.5. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	142 473	0	142 473
2.6. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	112 684	10	112 674
2.7. Pārējās īstermiņa saistības	0	80	-80
2.8. Nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti	22 205	0	22 205

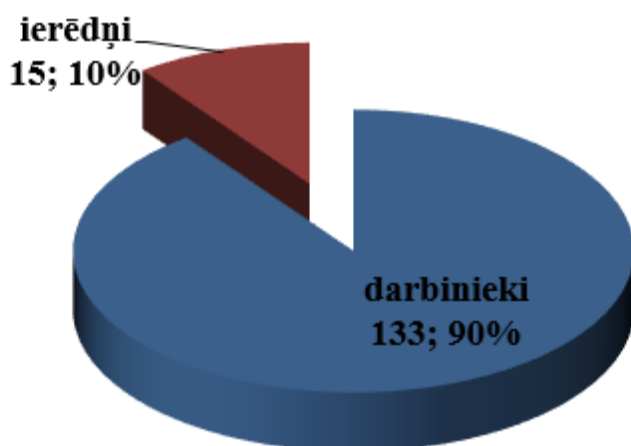
SPKC nav izveidojušās ilgtermiņa saistības. Kopējās īstermiņa saistības uz 2021. gada sākumu, salīdzinot ar kopējo īstermiņa saistību atlikumu uz iepriekšējā gada sākumu, ir palielinājušās par 392 872 EUR. Īstermiņa saistību pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem palielinājums par 59 097 EUR saistīts ar to, ka netika apmaksāti 2020.gada beigās saņemtie rēķini no piegādātājiem par Microsoft programmatūras licenču noma (DPA), par pētījumu par ārkārtējas situācijas ietekmi Covid 19 dēļ uz narkotiku lietošanas paradumiem un riska uzvedību (Dialogs, biedrība) un Izglītojošu pasākumu un video izstrādi (Izglītības pasākumi, SIA). Uz 2020.gada beigām ir palielinājušās arī īstermiņa uzkrātās saistības par 56 503EUR. Tās ir uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem (atvaļinājuma rezerve), uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem (darba devēja VSAOI par aprēķinātajām atvaļinājuma rezervēm) un uzkrātās saistības norēķiniem ar piegādātājiem (saņemts 2021.gada Latvijas radio un televīzijas centra, VAS rēķins par saņemtajiem informāciju tehnoloģijas pakalpojumiem 2020.gadā). Palielinājums norēķiniem par darba samaksu un ieturējumiem un nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem skaidrojams ar to, ka 2020. gada beigās netika apmaksāts pilnā apjomā atlīdzība par kopējo summu 255 447 EUR par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos ārkārtas sabiedrības veselības

apdraudējumā saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un tā seku novēršanu (piemaksas un virsstundas). Nākamo periodu ieņēmumu, saņemto avansa maksājumu un transfertu palielinājums saistīts ar to, ka 2020.gada beigās tika ieskaitīts (ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi) priekšapmaksas maksājums projekta Nr.951202 BEST-REMAP realizēšanai 22205.15 EUR.

4. PERSONĀLS

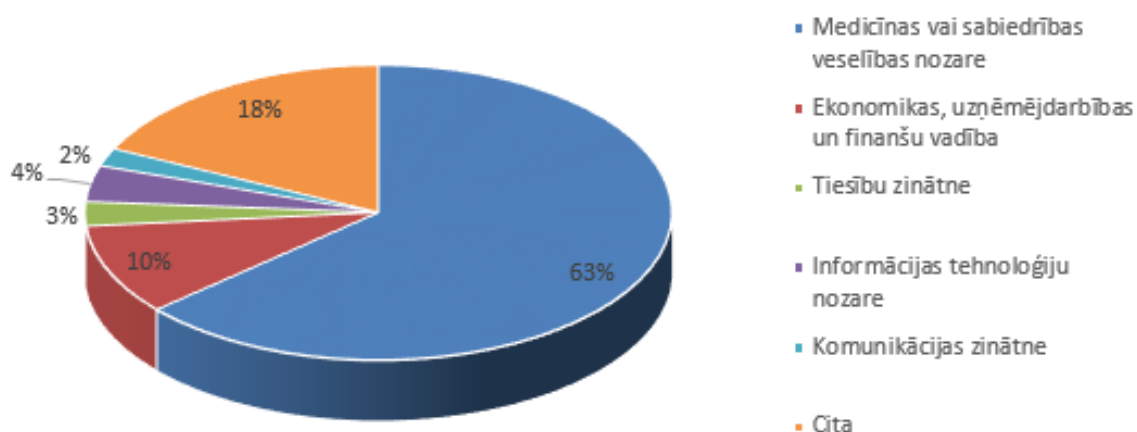
2020. gadā SPKC bija 148 amata vietas, no tām 15 ierēdņu amati un 133 – darbinieki. Vidējais nodarbināto skaits 2020. gadā bija 148, t.sk. 15 ierēdņi un 133 darbinieki.

Faktiskais darbinieku skaits SPKC 2020.gadā

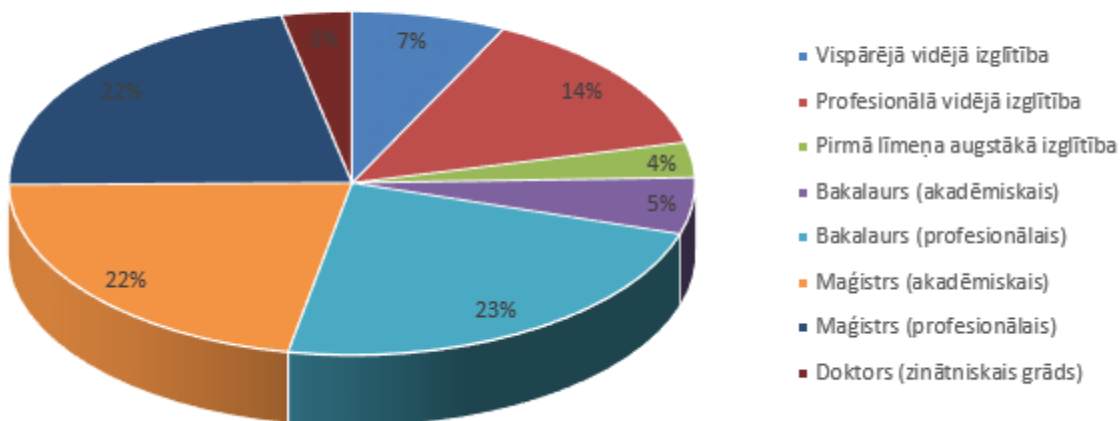

SPKC lielākā vērtība ir augsti izglītotie un profesionālie darbinieki. 79% SPKC darbiniekiem ir augstākā izglītība t.sk. 44% maģistra grāds un 3% jeb 5 darbiniekiem ir doktora zinātniskais grāds, bet 63% darbiniekiem ir augstākā vai profesionālā vidējā izglītība tieši medicīnas vai sabiedrības veselības jomā.

SPKC darbinieku izglītības

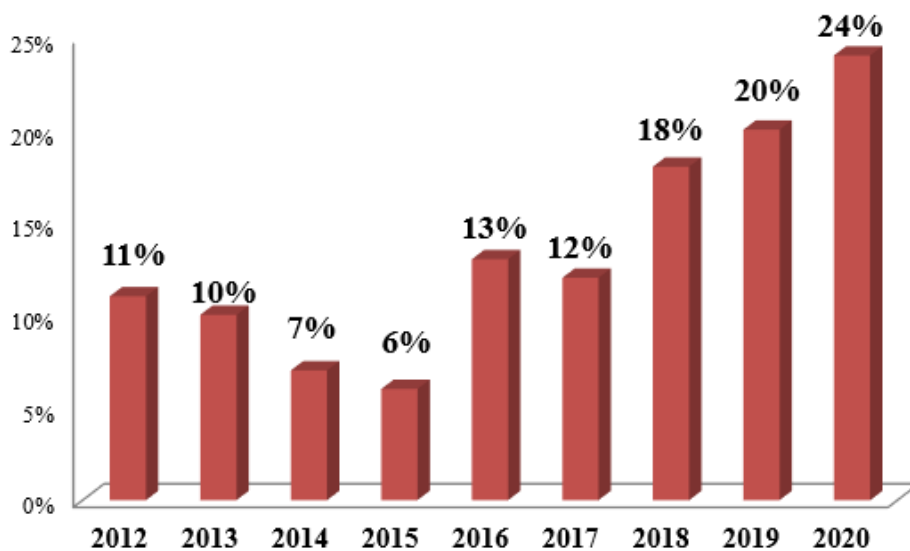

Darbinieku izglītība

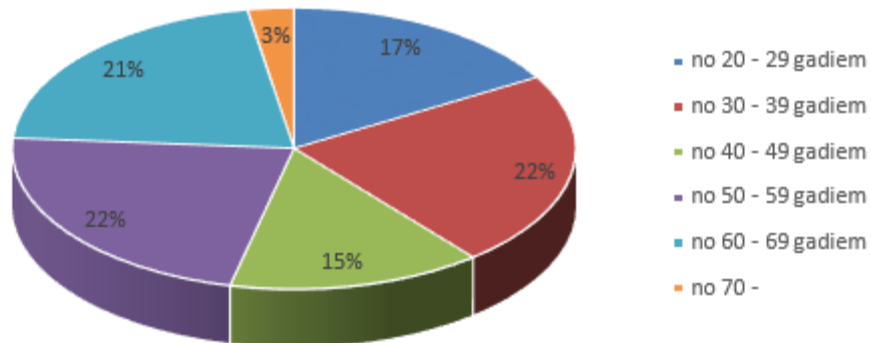
2020.gadā bija 24% personāla mainība, darbu SPKC uzsāka 22 darbinieki, pārtrauca - 13 darbinieki.

Personāla mainība

No visiem SPKC darbiniekiem 87% ir sievietes. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 30 līdz 39 gadiem un vecuma grupā 50 līdz 59 gadiem. Vidējais SPKC darbinieku vecums ir 46 gadi.

Centra personāla sadalījums pa vecuma grupām

Pārskata gadā darbinieki pilnveidojuši savas profesionālās zināšanas, apmeklējot dažādus ārējus mācību seminārus, kursus un starptautiskus pieredzes apmaiņas tiešsaistes pasākumus, uzzinot aktualitātes savā nozarē.

Tika izveidota SPKC iekšējās kontroles sistēma, kas ir uzraudzīta un tiek pilnveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem, atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumiem Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs".

Pārskata gadā ir turpināta vienotas SPKC vadības sistēmas izveide, aptverot kvalitātes un risku vadības, darba aizsardzības un IT drošības pārvaldības jomas, lai nodrošinātu efektīvu procesu pārvaldību un SPKC iekšējās kontroles sistēmas pilnveidi un attīstību.

Būtiska SPKC iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļa ir risku vadība, kas vērsta uz risku apzināšanu un samazināšanu līdz pieņemamam līmenim. 2020. gadā liela uzmanība veltīta drošas darba vides nodrošināšanā. Ņemot vērā SPKC deleģētos pienākumus, iestādes pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu skaitu un šo sistēmu saturu, informācijas sistēmu drošības pārvaldībai tika veltīta īpaša uzmanība.

Iekšējās kontroles sistēma palīdz nodrošināt SPKC izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI

5.1. Darbības virziens – sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana

1. Sagatavots Latvijas statistisko reģionu veselības profils 2010-2019.
2. Aprēķināti priekšlaicīgu mirstību raksturojoši rādītāji: potenciāli zaudētie mūža gadi, medicīniski novēršamā mirstība, profilaktiski novēršamā mirstība.
3. Sagatavoti un SPKC mājaslapā publicēti:
 - 1.1 Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma 2018./2019.mācību gada aptaujas rezultātu faktu lapa latviešu valodā;
 - 1.2 2 tematiskās faktu lapas par Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2018. gada aptaujas datiem: "Hipertensija" un "Ļaundabīgo audzēju skrīnings";
 - 1.3 tematiskais ziņojums "Alkohola aprites un lietošanas sekas saistībā ar Covid- 19 pandēmiju";
 - 1.4 2019.gada ziņojums par narkotikām Latvijā (2018.gada dati).
3. Organizēta pētījumu „Atkarību izraisošo vielu lietošana iedzīvotāju vidū 2020” un Problemātisko narkotiku lietotāju kohortas pētījums, pētījuma “Narkotisko un psihotropo vielu atlikumu masspektrometriska identifikācija vienreizējās lietošanas šļircēs” lauku darba veikšana, kā arī pētījuma “Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū. ESPAD 2019”gala ziņojuma sagatavošana.
4. Organizētas divas jauno psihoaktīvo vielu ekspertu darba grupas sēdes, sagatavoti un VM iesniegti priekšlikumi normatīvo aktu grozījumam, papildinot un pilnveidojot kontrolējamo vielu sarakstus ar jaunām ģenēriskajām formulām un narkotiskām vielām (Likums par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanās kārtību, Ministru Kabineta 08.11.2005. noteikumi Nr. 847 „Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem”.
5. Nodrošināta konsultatīvā tālruņa smēķēšanas atmešanas jautājumos (tālruņa Nr. 67037333) darbība un organizētas darbinieku apmācības.
6. Sagatavota un publicēta mājas lapā "Eiropas narkomānijas novēršanas kvalitātes standarti. Īsa rokasgrāmata”.
7. Sniegts metodiskais un informatīvais atbalsts Veselības ministrijai saistībā ar septiņiem uzsāktajiem ESF darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.4.1. pasākuma projekta pētījumiem un nodrošināta dalība divās pētījumu iepirkumu komisijās.
8. Saskaņā ar VM rīkojumu nodrošināti mobilās zobārstniecības pakalpojumi attāļajās skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs lauku apvidū – Vidzemes un Zemgales izglītības iestādēs I pusgadā, Latgales un Kurzemes iestādēs II pusgadā atbilstoši grafikam, kas saskaņots ar NVD.
9. Veikta bērnu zobārstniecības aprūpes pieejamības uzraudzība, izmantojot NVD datus. Īpaša uzmanība pievērsta Liepājai, analizējot to ietekmējošos faktorus. Sadarbībā ar Liepājas domi, strādāts pie jaunu kolēģu uzaicināšanas.
10. Izsniegtas 6 atļaujas medicīniskajos dokumentos fiksēto pacienta datu izmantošanai pētījumos.

5.2. Darbības virziens – sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze

1. Nodrošināta nepārtraukta „Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu” reģistra darbība:

- 1.1. Nodrošināta atbalsta funkcija 76 sistēmas PREDA lietotājiem par C hepatīta un HIV/AIDS pacientu datu ievadi un aktualizēšanu. Veikta lietotāju apmācība darbam ar sistēmu PREDA.
- 1.2. Nodrošināta Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra metodiskā vadība.
 - 1.2.1. SPKC pārstāvju dalība VM domnīcās par onkoloģisko pacientu reģistra satura pilnveidi un starpsistēmu iespējām datu apmaiņai, kā arī Onkoloģijas plāna 2022.-2024. gadam izstrādi.
 - 1.2.2. sadarbībā ar ārstniecības iestādēm nodrošināta datu kvalitāte un pilnīgums Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā par pacientiem, kuriem diagnosticēts C hepatīts un par pacientiem, kuriem diagnosticēta HIV infekcija vai saslimšana ar AIDS.
 - 1.2.3. Izstrādāti un SPKC mājas lapā publicēti metodiskie norādījumi Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra informācijas sniegšanai Vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmā, atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 11. marta noteikumu Nr. 134 "Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu" 9.-20. pielikumiem. Sagatavota video lekcija un prezentācija par onkoloģisko pacientu datu ievadi, lai pilnveidotu tiešsaistes datu lietotāju apmācības procesu un sniegtu atbalstu ārstniecības iestādēm datu ievades procesā.
2. Nodrošināta no NVD Vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmas (turpmāk – Veselības informācijas sistēma) saņemto nepersonalizēto datu iekļaušana Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā.
3. Apkopoti un analizēti statistikas kvalitātes prasībām atbilstošie Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra dati, nodrošināti valsts un starptautisko institūciju, pašvaldību un citu organizāciju statistiskās informācijas pieprasījumi.
4. Nodrošināta datu aktualizēšana un papildināšana Latvijas Atvērto datu portālā.
5. Sagatavoti SPKC pārziņā esošie ģeotelpiskie dati publicēšanai Latvijas Ģeoportālā un INSPIRE ģeoportālā.
6. Papildināta un pilnveidota „Veselības statistikas datubāze”, kas tiešsaistē nodrošina veselības statistikas datu publicēšanu lietotājiem ērtākā un draudzīgākā veidā un kurā ir pieejama informācija par iedzīvotāju veselību, mātes un bērna veselību, veselības aprūpi, mirstību, iedzīvotāju veselību ietekmējošiem paradumiem, veselības aprūpes iznākumu un pacientu drošību.
7. Nodrošināta gēnu donoru datu aktualizācija iedzīvotāju genoma valsts reģistrā, kā arī nodrošināts datu apmaiņas process ar Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centru.
8. Veiktas ārstniecības personu, rezidentu un medicīnas studentu apmācības SSK-10 pielietošanā un medicīnisko nāves cēloņu apliecību izrakstīšanā.
9. Pilnveidota oficiālās statistikas programmas ietvaros apkopotā informācija, uzsākot informācijas apkopošanu par ārzemniekiem sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem.
10. Nodrošināta SSK-10 atjaunošana ar Covid-19 kodēšanai nepieciešamajiem kodiem, atbalsta sniegšana NVD un ārstniecības iestādēm attiecībā uz kodu pielietošanu.
11. Izstrādāta un mājaslapā publicēta interaktīva *online* Latvijas novadu karte “Covid-19 infekcijas izplatība Latvijā”.
12. Izstrādāts un mājaslapā publicēts interaktīvs datu panelis “Covid-19 izplatība Latvijā”.

5.3. Darbības virziens – metodiskā atbalsta sniegšana ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos, veselības aprūpes rezultātīvo rādītāju un indikatoru klāstu ārstniecības iestāžu darbības un rezultātu analīzei izstrāde un uzturēšana

1. Turpināts darbs pie veselības aprūpes sistēmas veikuma novērtēšanas ietvara ieviešanas, precizēti un aprēķināti indikatori veselības aprūpes kvalitātes aspektu – struktūras t.sk. resursu, procesa un iznākuma novērtēšanai. Sagatavots rādītāju vērtējums reģionu griezumā, kas publicēts SPKC mājaslapā.
2. Turpināts darbs pie ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes novērtēšanas indikatoru izstrādes:
 - 2.1 aprēķināti ārstniecības iestādes sniegto pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes novērtēšanas indikatori (stacionāros) un rezultāti publicēti Veselības statistikas datubāzē;
 - 2.2 Izstrādātie indikatori iekļauti stacionāru līmeņu vērtēšanas kritērijos.
3. Aktualizēta datu noliktava ar pseidonimizētiem datiem no SPKC, NVD, NMPD un Invazīvās kardioloģijas biedrības informācijas sistēmām. No sistēmas izsniegti pseidonimizētie dati 2 pētījumiem.
4. Piedaloties NVD projektā „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros”, veikta izstrādātāju iesniegto klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu, indikatoru onkoloģijas un bērnu psihiatrijas jomās izskatīšana, sniegts viedoklis par akceptēšanu, izstrādātie dokumenti publicēti SPKC mājaslapā; kā arī turpināts darbs pie IT risinājuma (prioritāro jomu klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu, vadlīniju, indikatoru izvietojumam) iepirkuma dokumentācijas.
5. Izstrādāti metodiskie materiāli un izglītoti ārstniecības iestāžu pārstāvji par pacientu drošību un ārstniecības kvalitāti.
 - 5.1 Izstrādāts un SPKC mājaslapā publicēts viens metodiskais materiāls.
 - 5.2 Noorganizētas 9 darba grupas sanāksmes diskusijām par pacientu drošību.
 - 5.3 17.09. Starptautiskās pacientu drošības dienas ietveros noorganizēta tiešraides ekspertu diskusija “Veselības aprūpes darbinieku drošība: prioritāte pacientu drošībai”.
 - 5.4 Iztulkots un pielāgots Latvijas veselības aprūpes sistēmai PVO Starptautiskais pacientu drošības klasifikators.
6. Apzinātas un izplatītas labās prakses piemēri Latvijas ārstniecības iestādēs.
7. Veselības ministrija sadarbībā ar Svētās Annas universitātes pārstāvjiem (Itālija) un SPKC ir turpinājuši pilotprojekta „Atbalsts pacienta ziņotās pieredzes pasākumu izstrādei veselības sistēmas darbības novērtēšanai Latvijā” realizāciju (01.06.2019.–31.12.2021.).
 - 7.1 Organizētas sanāksmes ar ārstniecības iestādēm un pacientu organizācijām par pacientu ziņotās pieredzes mērījumu nozīmīgumu veselības aprūpes kvalitātē.
 - 7.2 Izstrādātas trīs pacientu ziņotās pieredzes aptaujas anketas (bērniem (līdz 14 gadu vecumam), pusaudžiem (15 – 17 gadi) un pieaugušajiem) trīs valodās (latviešu, krievu un angļu).
 - 7.3 Izstrādāta tehniskā platforma aptaujas anketu izsūtīšanai un aizpildīto aptauju saņemšanai.
 - 7.4 Dalību pilotprojektā uzsākušas trīs stacionārās ārstniecības iestādes.

5.4. Darbības virziens – Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana valsts un reģionālajā līmenī

1. Organizēti veselības veicināšanas pasākumi:
 - 1.1. izglītojoši pasākumi vispārējās izglītības iestāžu 4.–7. klašu izglītojamajiem par traumatisma profilaksi (244 pasākumi, piedalījās 2967 dalībnieki);
 - 1.2. izglītojoši pasākumi vispārējās izglītības iestāžu 5.–7. klašu izglītojamajiem roku higiēnu (413 izglītojoši pasākumi, piedalījās 7696 dalībnieki);
 - 1.3. izglītojoši pasākumi vispārējo izglītības iestāžu 8.–12. klašu meitenēm par krūšu veselību un to pašpārbaudes pareizu veikšanu (132 pasākumi, piedalījās 1711 dalībnieces);
2. Organizētas sabiedrības informēšanas kampaņas:
 - 2.1. par cilvēka papildomas vīrusu radīto slimību risku un vakcināciju, kā arī šīs slimības profilakses jautājumiem;
 - 2.2. par organizētā vēža skrīninga būtību, sniegtajiem ieguvumiem un iedzīvotāju izpratnes veicināšanu līdzestības paaugstināšanai;
 - 2.3. par roku higiēnas ievērošanu;
 - 2.4. par infekcijas slimību profilaksi invazīvo skaistumkopšanas pakalpojumu saņemšanas laikā;
 - 2.5. par piesardzības pasākumu ievērošanu Covid-19 vīrusa pandēmijas laikā.
3. Tiek uzturētas veselību veicinoša satura interneta vietnes:
 - www.grutnieciba.lv
 - www.nenoversies.lv
 - www.tirizobi.lv
 - www.atpazistiinsultu.lv
 - www.atpazistiinfarktu.lv
4. Sagatavoti un izplatīti informatīvi materiāli, kas publicēti SPKC mājaslapā:
 - 4.1. Brošūras, bukleti, infolapas, plakāti, pastkartes, par dažādiem ar veselības veicināšanu un slimību profilaksi saistītiem jautājumiem: piemēram, “Zarnu veselības pārbaudes”, “Tava grūtniecība un veselība”, “Ķermeņa masas indekss”, “7 veselas sirds rādītāji”, “12 veidi kā mazināt risku saslimt ar vēzi”, u.c.
 - 4.2. Infografikas – piemēram, “Rūpējies par savu sirdi, izvēloties veselīgu uzturu”, “Zini un kontrolē savu asinsspiedienu!”, “Veselīgu pasākumu plānošana”, “Svini Jāņu svētkus droši”, “Pārgalvis = Bezgalvis”, “Atpazīsti 10 indīgos augus mājās”, “Atpazīsti 10 indīgos augus dabā” u.c.
5. Nodrošināta Nacionālā Veselīgo pašvaldību tīkla darbība. Sagatavots „Gada pārskats par Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbību Latvijā 2019. gadā”. Līdz 2020. gada beigām tīklā iesaistījušās 113 pašvaldības. Klātienē pasākumi netika organizēti Covid-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ, tomēr regulāri tika veidotas un izsūtītas tematisko veselības dienu informācijas pakotnes un izstrādātas vairākas Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla ziņu lapas.
6. Nodrošināta Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla darbība. Līdz 2020. gada beigām tīklā iesaistījušās 106 izglītības iestādes, tai skaitā 11 pirmsskolas izglītības iestādes. Klātienē pasākumi netika organizēti Covid-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ, tomēr regulāri tika veidotas un izsūtītas tematisko veselības dienu informācijas pakotnes un cita ar veselību, tās veicināšanu un slimību profilaksi saistīta informācija.
7. Organizēti HIV profilakses pasākumi:
 - 7.1. koordinēta 20 HIV profilakses punktu (turpmāk – HPP) darbība 16 Latvijas pašvaldībās;

- 7.2. turpināta mobilās vienības darbība Rīgā un Pierīgā, kas tika uzsākta projekta "HA-REACT" (Vienotā rīcība HIV un pavadošo infekciju profilaksē un kaitējuma mazināšanā) ietvaros;
- 7.3. turpināts īstenot atbalsta pasākumus riska uzvedības grupām pozitīva HIV eksprestesta gadījumā. Pakalpojums tiek veikts sadarbībā ar NVO, kas nodrošina atbalsta personu pakalpojumus, lai persona ar aizdomām par inficēšanos nonāktu pie ārstniecības personas;
- 7.4. veiktas individuālas metodiskas un praktiskas apmācības klātienē 10 HPP darbiniekiem, kā arī tiek nodrošinātas konsultācijas attālināti;
- 7.5. koordinētas aktivitātes HPP Pasaules Tuberkulozes dienas, Pasaules Hepatīta diena, HIV testēšanas nedēļu un Pasaules AIDS dienas ietvaros;
- 7.6. nodrošināta HPP darbam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošana iepirkšana, uzglabāšana, uzskaitē un sadale;
- 7.7. sniegti kaitējuma mazināšanas pakalpojumi HIV inficēšanās riska grupu iedzīvotājiem SPKC HIV/AIDS konsultāciju kabinetā Klijānu ielā 7, Rīgā;
- 7.8. veikta HPP klientu aptauja un novērtēta apmierinātība par saņemtajiem pakalpojumiem.

5.5. Darbības virziens – epidemioloģiskās drošības pasākumu nodrošināšana valstī, t.sk. pretepidēmijas pasākumu veikšana infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzība un imunizācijas plāna koordinācija

2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija (PVO) pasludināja Covid-19 infekcijas uzliesmojumu par globālu pandēmiju. Līdz ar to 2020. gadā darbs epidemioloģiskās drošības jomā pārsvarā bija saistīts ar Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumiem.

Kopš 2020. gada janvāra uzsākts nepārtraukts epidemioloģiskās situācijas un jaunākās informācijas monitorings, ikdienā sekojot līdzī jaunākajai informācijai PVO un Eiropas slimību kontroles centra (ECDC) ziņojumos un publikācijās, riska novērtējumos un ieteikumos, kā arī zinātniskās publikācijās un starptautisko plašsaziņas līdzekļu publicētiem datiem.

1. Epidemioloģiskās drošības pasākumi:

- 1.1. Izveidota efektīva Covid-19 epidemioloģiskās uzraudzības sistēma, kas balsta uz operatīviem laboratoriju ziņojumiem par jaunatklātiem Covid-19 gadījumiem.
- 1.2. Nodrošināta Covid-19 gadījumu un uzliesmojumu epidemioloģiskā izmeklēšana, organizējot pretepidēmijas pasākumus infekcijas perēkļos, t. sk. izsekojot kontaktpersonas un organizējot viņu medicīnisko novērošanu un mājas karantīnas pasākumus. Rasti risinājumi, kā palielinātu iestādes kapacitāti, lai nodrošinātu epidemioloģiskās drošības funkciju nepārtrauktību, ievērojami pieaugot faktiskajam darba apjomam saslimstības pacēluma laikā, t.sk. ārpus Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) darba laika un brīvdienās.
- 1.3. Tika nodrošināts pastāvīgs epidemioloģiskās situācijas monitorings, kas ietver ikdienas un iknedēļas epidemioloģiskās uzraudzības datu apkopošanu, informatīvi analītisko pārskatu sagatavošanu un komunicēšanu ar iedzīvotājiem, profesionāļiem un lēmumu pieņēmējiem. Tika gatavotas epidemioloģiskās situācijas attīstības prognozes.
- 1.4. Nodrošināta efektīva starpinstitūciju un starpnozaru sadarbība un informācijas apmaiņa, risinot jautājumus, kas saistīti ar Covid-19 ierobežošanas pasākumiem, regulāri notiekot darba sanāksmēm un darbam darba grupās.
- 1.5. Tika gatavoti un sniegti priekšlikumi grozījumiem tiesību aktos, t. sk. Ministru kabineta 2020. gada 12. marta rīkojumā Nr. 103 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu", Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumos Nr. 360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai".

- 1.6. Lai veicinātu tehnoloģisko risinājumu izmantošanu un stiprinātu SPKC kontaktpersonu identificēšanas un informēšanas kapacitāti tika izstrādāta un praktiski izmantota lietotne Apturi Covid. Tika veikta lietotnes noteikto kontaktpersonu apziņošana un konsultēšana.
 - 1.7. Izstrādāti ieteikumi, rekomendācijas, rīcību algoritmu, informatīvie materiāli dažādām mērķauditorijām - iedzīvotājiem, ceļotājiem, ārstniecības personām, dažādu nozaru profesionāļiem par Covid-19 profilakses, epidemioloģiskās uzraudzības un citiem epidemioloģiskās drošības jautājumiem.
 - 1.8. Sniegta regulāras intervijas plašsaziņas līdzekļiem un nodrošināta dalība preses konferencēs.
 - 1.9. Jau 2020. gada beigās tika uzsākta vakcinācijas pret Covid-19 vakcīnu pieteikumu par vakcīnu piegādi Latvijai izvērtēšana, dalība saistītajās darba grupās pēc deleģējuma un vakcinācijas organizēšana. Tika nodrošināta vakcīnu pret Covid-19 plānošana, pieprasījumu apstrāde un ievadīšana EPIDEM sistēmā, vakcīnu sadale, kopīgā pasūtījuma sagatavošana, komunikācija ar vakcinācijas iestādēm, papildu resursu piesaiste šo uzdevumu izpildei, vakcinācijas aptveres datu sagatavošana, izmaiņu pieprasījumu izstrāde EPIDEM un rekomendācijas vakcinācijas iestāžu informācijas sistēmu risinājumu pilnveidei.
 - 1.10. Tika sniegts atbalsts Imunizācijas valsts padomes darbam un pildītas sekretariāta funkcijas, kā arī sagatavota nepieciešamā informācija par vakcinācijas norisi un aktualitātēm.
2. Citi epidemioloģiskās drošības pasākumi:
 - 2.1. Veikti pasākumi epidemioloģiskās drošības sistēmas optimizācijai un attīstībai t.sk. sniegti priekšlikumi vairāku normatīvo aktu projektiem, t.sk. Pacientu tiesību likuma grozījumiem, lai precizētu SPKC tiesības pacientu datu apstrādes jautājumos, MK noteikumu Nr. 330 „Vakcinācijas noteikumi” grozījumu projektam u.c.
 - 2.2. Lai uzlabotu HIV/AIDS epidemioloģisko uzraudzību, izveidots „HIV/AIDS gadījumu valsts reģistrs”, organizētas apmācības reģistra lietotājiem (ārstniecības personām un laboratorijas speciālistiem), kā arī noslēgti nepieciešamie līgumi ar institūcijām.
 - 2.3. Stājoties spēkā jaunām prasībām epidemioloģiskās drošības pasākumiem tuberkulozes izplatības ierobežošanai, sagatavotas rekomendācijas par pacientu izmeklēšanas kārtību uz tuberkulozi un latentas tuberkulozes infekcijas diagnostikai, kā arī tuberkulozes pacienta kontaktpersonu noteikšanas algoritms (rekomendācijas publicētas SPKC tīmekļa vietnē) un pilnveidota epidemioloģiskā izmeklēšana.
 - 2.4. Izstrādāts un publicēts SPKC vietnē materiāls ārstniecības personām, aktualizējot ziņošanas kārtību par infekcijas slimību gadījumiem.
 - 2.5. Turpināta grūtnieču un 6-23 mēnešu vecu bērnu, kā arī sociālo aprūpes centru klientu un darbinieku, ārstniecības personu un citu riska grupas personu (t.sk. vecuma grupas 60 un vairāk gadi) vakcinācija pret gripu ar valsts apmaksāto vakcīnu. Pateicoties atvieglotam vakcīnu aprites mehānismam, nodrošināta laba vakcīnas pieejamība un ievērojams vakcinācijas aptveres pieaugums (salīdzinot ar citu gripas sezonu atbilstošu periodu, pat vairākas reizes).
 - 2.6. Nodrošināta infekcijas slimību epidemioloģiskā uzraudzība, monitorings, epidemioloģiskā izmeklēšana un pretepidēmijas pasākumu organizēšana infekcijas slimību gadījumos un uzliesmojumos, t.sk. nodrošināta reaģēšana uzliesmojumos un ārkārtas sabiedrības veselības situācijās.
 - 2.7. Latvijā katru gadu tiek reģistrēti grupveida saslimšanas gadījumi (5 un vairāk gadījumi) ar akūtu zarnu infekcijas (AZI) slimībām un parasti ir novērojama tendence šādu gadījumu skaitam palielināties, tomēr saistībā ar Covid-19 infekcijas pandēmiju gadījumu skaits samazinājās un 2020. gadā tika reģistrēti tikai 7 grupveida saslimšanas gadījumi. Pēdējo piecu gadu laikā Latvijā reģistrēto AIZ grupveida gadījumu skaits ir pieaudzis - no 25 gadījumiem 2015. gadā līdz 62 gadījumiem 2019. gadā. 64% gadījumu infekcija izplatījies sadzīves kontakta ceļā un 35% gadījumu reģistrēts alimentārais izplatības ceļš (5 gadu novērojumi). Lielākais skaits grupveida

- saslimšanas gadījumu tika reģistrēti bērnu uzraudzības un izglītības iestādēs (76,3% gadījumos uzliesmojumi tiek reģistrēti organizētajos kolektīvos, t.sk. izglītības iestādēs). Biežākie AZI infekcijas slimību ierosinātāji ir bijuši norovīruss, rotavīruss un salmonella. Vīrusu etioloģijas uzliesmojumi veido 80% no AIZ uzliesmojumu kopējā skaita. Visos gadījumos veikta epidemioloģiskā izmeklēšana un organizēti pretepidēmijas pasākumi.
- 2.8 Ik gadu Latvijā ir vērojama augsta saslimstība ar vīrusu etioloģijas akūto zarnu infekcijām, kas samazinājās tikai 2020. gadā saistībā ar Covid-19 infekcijas pandēmiju (2019. gadā - 3445, 2020. gadā - 667 gadījumi). Veicot vīrusu etioloģijas uzliesmojumu epidemioloģisko izmeklēšanu, turpināta arī vīrusu (norovīruss) molekulārā izmeklēšana. Augstākais salmonelozes gadījumu skaits pēdējo 5 gadu laikā tika reģistrēts 2016. gadā (472 gadījumi). Uzlabojoties akūto zarnu infekcijas slimību diagnostikai Latvijā, pēdējos gados pieaudzis ziņoto kampilobakteriozes gadījumu skaits (2019. gadā - 133, 2020. gadā - 104 gadījumi), kas Rietumeiropas valstīs tiek reģistrēts pat biežāk par salmonelozi.
- 2.9 Turpināta AZI uzliesmojumu izmeklēšana izmantojot molekulārās metodes (pilna genoma sekvenēšana) un rezultātu salīdzināšana ar kultūrām, kas izdalītas dzīvnieku populācijā, dzīvnieku izcelsmes produktos, lai noteiktu iespējamās infekcijas avotus un pārnesanas faktorus (sadarbībā ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” Nacionālo mikrobioloģijas references laboratoriju un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūta „BIOR”).
- 2.10 Turpināts gripas un citu akūtu augšējo elpceļu infekciju monitorings valstī. Sagatavoti 32 nedēļu pārskati par monitoringa datu analīzi (<https://www.spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/infekcijas-slimibas/epidemiologijas-bileteni1/gripa-un-aaei>).
- 2.11 Turpināta imunizācijas rādītāju apkopošana un analīze, sagatavoti pārskati par iedzīvotāju imunizāciju un infekcijas slimību statistiku, t.sk. ievietojot Veselības statistikas datubāzē (PxWeb). Imunizācijas līmeņa un savlaicīguma analīze tika veikta 28 indikatīvajās pozīcijās <https://spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/infekcijas-slimibas/epidemiologijas-bileteni1/parskats-par-imunizaciju-cetur>.
- 2.12 Veikts metodiskais darbs par infekcijas slimību profilakses, epidemioloģiskās uzraudzības un imunizācijas jautājumiem ārstniecības personu zināšanu pilnveidošanai. Veikta regulāra sabiedrības informēšana plašsaziņas līdzekļos par infekcijas slimību aktualitātēm un nepieciešamajiem piesardzības pasākumiem. Turpinoties SPKC informēšanas kampaņai un pieaugot ārstniecības personu atsaucībai, pārskata periodā par 9,4% (1. deva) turpināja palielināties meiteņu vakcinācijas aptvere pret cilvēka papilomas vīrusu (CPV).
- 2.13 Regulāri SPKC mājaslapā atjaunota informācija ārstniecības personām un iedzīvotājiem par infekcijas slimību aktualitātēm (<https://www.spkc.gov.lv/lv/profesionali/infekcijas-slimibas1/arstniecibas-personam>), t.sk. uzliesmojumiem Latvijā un Eiropā, ērcu aktivitāti un piesardzības pasākumiem, par valsts apmaksāto vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusa infekciju, pret ērcu encefalītu, pret gripu, u.c. jautājumiem.
- 2.14 Turpināts ērcu aktivitātes monitorings, kā arī poliovīrusu un citu enterovīrusu cirkulācijas monitorings.
- 2.15 Nodrošināta sadarbība ar ECDC, veicot nacionālo fokālo punktu funkcijas. Nodrošināta informācijas apmaiņa ar Eiropas Savienības Agrās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (EWRS), kopumā izskatot EWRS sistēmā ES dalībvalstu 165 ziņojumus ar 819 komentāriem par dažādām infekcijas slimību uzraudzības aktualitātēm, 3753 Covid-19 ikdienas/iknedēļas situācijas atskaites un 342 selektīvās informācijas ziņojumus ar 1130 komentāriem. Saistībā ar 150 epizodēm SPKC ievietoja EWRS selektīvās informācijas sistēmā ziņojumus, jautājumus, komentārus vai atbildes par Covid-19 aktualitātēm, kā arī par Covid-19 gadījumu un kontaktpersonu apzināšanu starpvalstu ceļojumos, t.sk. lidmašīnās, starpvalstu autobusos un viesnīcās. Nodrošināta ECDC stipendiju programmas kontaktpunkta darbība kompetencēs balstītai divu gadu apmācībai lietišķajā epidemioloģijā.

Tabula Nr. 10

Pretepidēmijas pasākumu un infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības kvantitatīvie rādītāji 2020. gadā

Pasākums	Apjoms
Infekcijas slimību gadījumu un uzliesmojumu epidemioloģiskā izmeklēšana (infekcijas slimību gadījumu skaits)	49 209
Objektu skaits, kur veikta epidemioloģiskā izmeklēšana un organizēti pretepidēmijas pasākumi sakarā ar infekcijas slimību gadījumiem un uzliesmojumiem	42 513
Infekcijas slimnieku aptauja	48 963
Kontaktpersonu noteikšana un aptaujas	103 033
Kontaktpersonu laboratoriskā pārbaude	283
Vides paraugu laboratoriskā pārbaude	134
Ērču paraugu izmeklēšana ērču encefalīta vīrusa, borēliju un ērihiju noteikšanai	88 paraugi katram patogēnam (rezultāts attiecīgi 0%, 45%, 6,8%)

Tabula nr. 11

Imunizācijas koordinēšanas kvantitatīvie rādītāji 2020. gadā

Pasākums	Apjoms
Izvērtēti un apkopoti vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumi un pārskati par vakcīnu izlietojumu	12 213
Zāļu lieltirgotavām noformēti vakcīnu pasūtījumi, t.sk. papildus pasūtījumi	1 409
Izvērtēti un apkopoti ārstniecības iestāžu "Pārskati par Imunizācijas valsts programmas ietvaros vakcinētām personām"	1 349
Bērniem nodrošināta valsts apmaksātā vakcinācija pret ērču encefalītu šīs slimības augsti endēmiskajās teritorijās (vakcināciju skaits)	12 134
Vakcinācijas izraisīto komplikāciju epidemioloģiskā izmeklēšana	12

6. SPKC STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

1. Tika nodrošināta dalība vairāku ES projektu realizācijā:
 - 1.1. Dalība Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas 2017.–2020. atbalstītā projektā (*Grant Agreement: SRSS/S2019/035*) „Atbalsts pacienta ziņotās pieredzes pasākumu izstrādei veselības sistēmas darbības novērtēšanai Latvijā”, nodrošinot projekta operatīvās darba grupas darbību un projekta uzdevumu realizāciju;
 - 1.2. Dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā projektā „Vienotā rīcība par veselības informāciju, virzoties uz ilgtspējīgu ES veselības informācijas sistēmu, kas atbalsta valsts zināšanu, veselības pētniecības un politikas veidošanu” (*Joint Action on Health Information towards a sustainable EU health information system that supports country knowledge, health research and policy-making*). (*Grant Agreement Number: 801553 – InfAct – HP-JA-2017*);
 - 1.3. Dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā projektā „Vienotā rīcība vakcinācijas jomā” (“European Joint Action on Vaccination”). (*Grant Agreement Number: 801495 – EU -JAV*);
 - 1.4. Dalība Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas 2017.–2020. atbalstītā projektā (*Grant Agreement: SRSS/S2019/035*) „Atbalsts pacienta ziņotās pieredzes pasākumu izstrādei veselības sistēmas darbības novērtēšanai Latvijā”, nodrošinot projekta operatīvās darba grupas darbību un projekta uzdevumu realizāciju;
 - 1.5. Dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā projektā „Vienotā rīcība par veselības informāciju, virzoties uz ilgtspējīgu ES veselības informācijas sistēmu, kas atbalsta valsts zināšanu, veselības pētniecības un politikas veidošanu” (*Joint Action on Health Information towards a sustainable EU health information system that supports country knowledge, health research and policy-making*). (*Grant Agreement Number: 801553 – InfAct – HP-JA-2017*);
 - 1.6. Dalība Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox) atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 12.decembra Regulai (EK) Nr. 1920/2006 par Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru un atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 15. novembra Regulai (ES) 2017/2101, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1920/2006 attiecībā uz informācijas apmaiņu, agrīnās brīdināšanas sistēmu un riska novērtēšanu saistībā ar jaunām psihoaktīvām vielām (turpmāk – regula 2017/2101).
2. Starptautiskās sadarbības jomā SPKC nodrošināja:
 - 2.1. Informācijas apmaiņu ar Eiropas Savienības Agrās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (EWRS), izskatot kopumā 306 ES dalībvalstu ziņojumus un komentārus par situāciju Eiropā un pasaulē;
 - 2.2. Eiropas epidemioloģiskās izlūkošanas un informācijas sistēmas (EPIS) kontaktpunkta funkcijas un starptautiskās epidemioloģiskās situācijas izvērtēšana;
 - 2.3. epidemioloģiskās uzraudzības fokālā punkta funkcija Latvijā, piedaloties ECDC TESSy jeb Eiropas uzraudzības sistēmas (The European Surveillance System) datu bāzes uzturēšanā; nodrošināta datu atbilstības pārbaude, datu pārstrāde atbilstoši TESSy kodēto lielumu un formāta prasībām, un ievadīšana TESSy sistēmā atbilstoši ECDC datu pieprasījuma kalendāram;
 - 2.4. dalību Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības (NDPHS) ekspertu un Alkohola un citu vielu lietošanas ierobežošanas un Cietumu veselības ekspertu darba grupās
 - 2.5. dalību Starptautiskā skolēnu veselības paradumu pētījuma (Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) Study) koordinācijas padomē un pētījuma tematiskajās darba grupās;
 - 2.6. dalību PVO Eiropas bērnu aptaukošanās pārraudzības iniciatīvas (*WHO European Child Obesity Surveillance Initiative (COSI)*) starptautiskajā koordinācijas komitejā;

- 2.7. Informācijas apmaiņas darbs Eiropas galveno zobārstu padomē (CECDO), kā arī dalība ES prezidējošo valstu organizētajās CMO, CDO un CNO sanāksmēs.
- 2.8. Valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox);
- 2.9. Latvijas pārstāvniecību Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra Eiropas slimību profilakses un kontroles centra administratīvajās valdēs.
- 2.10. Dalība PVO projektā par ieguldījumu psihiskajā veselībā "Mental Health Investment Case for Latvia".

7. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

SPKC ārējā komunikācija tiek organizēta, atbilstoši iestādes mērķiem, uzdevumiem un funkcijām, informējot sabiedrību par SPKC kompetencē esošajiem jautājumiem un epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, saistībā ar Covid-19 izraisīto pandēmiju. Tāpat SPKC sniedz informāciju un sadarbojas ar profesionālajām asociācijām, biedrībām u.c. nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām valsts un pašvaldības mēroga iestādēm.

SPKC komunikācijā ar sabiedrību galveno lomu ieņem informācijas skaidrošana – atbilžu sniegšana uz konkrētiem iedzīvotāju un masu mediju jautājumiem par epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, par veselības veicināšanu un slimību profilaksi, kā arī epidemioloģiskās uzraudzības datiem u.c. sabiedrības veselības rādītājiem.

Lai gan lielākā daļa informācijas par SPKC darbu kopumā un aktualitātēm tiek ievietota SPKC mājaslapā www.spkc.gov.lv, arvien vairāk SPKC izmanto arī sociālo tīklu kontus. SPKC pārvalda kontus piecās platformās – www.draugiem.lv, www.facebook.com, www.twitter.com, www.instagram.com, un www.youtube.com. Sociālie tīkli sniedz papildus iespējas veiksmīgāk realizēt SPKC funkcijas, kas attiecas gan uz infekcijas slimību izplatības ierobežošanu, gan veselības veicināšanas pasākumu realizēšanu.

SPKC ikdienā sadarbojas ar masu mediju pārstāvjiem, veicinot korektas informācijas par SPKC kompetencē esošajiem jautājumiem atspoguļošanu plašsaziņas līdzekļos. Pārskata periodā SPKC speciālisti sniedza vairāk, kā 600 intervijas un rakstiskas atbildes, SPKC viedokļi televīzijām, radio, drukātajiem medijiem latviešu, krievu un angļu valodās. Kopējā publicitāte 2020.gadā sasniedza 68066 (2019. gadā - 9941) publikācijas dažādos mediju segmentos.

Pārskata periodā tika organizētas arī citas sabiedrības informēšanas aktivitātes, t.sk. SPKC speciālistu dalība tiešsaistes preses konferencēs par Covid-19 pandēmijas aktualitātēm, infekcijas un neinfekciju slimību izplatību un profilaksi.

8. SPKC 2021. GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Nozīmīgākās SPKC aktualitātes un plānotie veicamie uzdevumi 2021. gadā:

- Piedalīties ESF darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.4. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1. pasākuma „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” un 9.2.4.2. pasākuma „Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” īstenošanā.
- Sniegt metodisko un informatīvo atbalstu VM ESF projekta 9.2.4.1. pasākuma „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” plānoto pētījumu īstenošanā.
- Turpināt darbu NVD projekta „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” realizēšanā – IT risinājuma izstrādē un ieviešanā (prioritāro veselības jomu klīnisko algoritmu, pacientu ceļu, indikatoru, vadlīniju izvietojumam).
- Nodrošināt Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbību un Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla darbību.
- Organizēt izglītojošus pasākumus, sabiedrības informēšanas kampaņas un sagatavot informatīvus materiālus, tai skaitā izglītojošus video par veselības veicināšanas jautājumiem. Turpināt HIV profilakses pasākumu organizēšanu.
- Turpināt pilnveidot Veselības statistikas datubāzē pieejamo informāciju par iedzīvotāju veselību, mātes un bērna veselību, veselības aprūpi, mirstību, iedzīvotāju veselību ietekmējošiem paradumiem, veselības aprūpes iznākumu un pacientu drošību.
- Pilnveidot oficiālās statistikas programmas ietvaros apkopoto informāciju par stacionārā un dienas stacionārā ārstētajiem pacientiem.
- Pilnveidot nāves cēloņu datu apkopošanu, nodrošinot informācijas iegūvi daļēji elektroniskā formātā.
- Pilnveidot Stacionāro gultu profilu klasifikatoru, nodrošinot intensīvās terapijas profila gultu uzskaiti.
- Pilnveidot pacientu drošības, veselības aprūpes kvalitātes un pacientu pieredzes novērtēšanas metodisko vadību.
- Turpināt darbu pie veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības rādītāju sistēmas izveides.
- Sagatavot trīs pašvaldību veselības profilus.
- Organizēt atkārtotu pētījumu veikšanu ESCAPE projekta ietvaros par narkotiku atlieku analīzi izlietotajās vienreizējās lietošanas šļircēs un pētījuma veikšanu par narkotiku līmeni notekūdeņos.
- Sagatavot Latvijas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 74 gadiem) veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2020. gada aptaujas rezultātu apkopojumu.
- Uzsākt darbu pie Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījuma 2021./2022.mācību gada aptaujas un Bērnu antropometrisko parametru un skolu vides pētījuma 2021./2022. mācību gada aptaujas (dokumentācijas un instrumentārija sagatavošana, datu savākšana).
- Sagatavot un publicēt mājaslapā pētījuma „Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū. ESPAD-2019” un pētījuma “ Atkarības izraisošo vielu lietošanas izplatība 2020 ” un ESCAPE projekta ietvaros veikto pētījuma par narkotiku atlieku analīzi izlietotajās vienreizējās lietošanas šļircēs gala ziņojumus.
- Sagatavot divus tematiskos ziņojumus atkarību jomā un ziņojumu par iedzīvotāju psihisko veselību.

- Nodrošināt Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas 2017.–2020. atbalstītā projekta Nr.SRSS/S2019/035 „Atbalsts pacienta ziņotās pieredzes pasākumu izstrādei veselības sistēmas darbības novērtēšanai Latvijā” realizāciju un uzsākt pacientu ziņotās pieredzes mērījumu izmantošanu Latvijas stacionārajās ārstniecības iestādēs.
- Piedalīties Eiropas Komisijas finansētā projektā ledzīvotāju veselības informācijas izpētes infrastruktūra - PHIRI (Population Health Information Research Infrastructure).
- SPKC kompetences ietvaros, sadarbībā ar NVD un ārstniecības iestādēm turpināt darbu pie Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra funkcionalitātes nodrošināšanas Veselības informācijas sistēmā, lai uzlabotu no Veselības informācijas sistēmas saņemto datu kvalitāti un pilnīgumu.
- Turpināt īstenot vienotu politiku infekcijas slimību uzraudzības un profilakses jomā, lai mazinātu Latvijas iedzīvotāju saslimstību ar infekcijas slimībām.
- Turpināt nodrošināt datu publicēšanu Latvijas Atvērto datu portālā par šādām datu kopām: “COVID-19 izmeklējumi, apstiprinātie gadījumi un iznākumi”, “COVID-19 apstiprināto gadījumu skaits un 14 dienu kumulatīvā saslimstība pa administratīvajām teritorijām”, “Valstu saslimstības rādītāji ar COVID-19”.
- Turpināt uzturēt interaktīvu online Latvijas novadu karti “Covid-19 infekcijas izplatība Latvijā”, tai skaitā aktualizējot to atbilstoši administratīvi teritoriālajai reformai.
- Izstrādāt jaunu vizuālo tēlu interaktīvajiem datu paneļiem “Covid-19 izplatība Latvijā”, integrēt tos SPKC mājaslapā un aktualizēt atbilstoši ikdienas statistikai.
- Veikt sagatavošanās darbus jaunu interaktīvu datu paneļu sabiedrības veselības jomā publicēšanai SPKC mājaslapā.
- Koordinēt un veicināt valsts politikas īstenošanu imunizācijas jomā, t.sk.:
 - turpināt sabiedrības izglītošanu un pilnveidot ārstniecības personu zināšanas par infekcijas slimību profilakses pasākumiem, t.sk. par imunizāciju;
 - koordinēt bērnu vakcināciju pret ērcu encefalītu augsti endēmiskajās teritorijās.
- Turpināt sadarbību ar Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru, Pasaules Veselības organizāciju, Eiropas Komisiju epidemioloģiskās uzraudzības, agrās brīdināšanas un reaģēšanas jomā.
- Turpināt piedalīties Eiropas Komisijas līdzfinansētajos Vienotās rīcības projektos:
 - Vienotā rīcība par veselības informāciju.
 - Vienotā rīcība vakcinācijas jomā.
 - Piedalīties Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības (NDPHS) ekspertu grupas darbā.
 - Piedalīties Starptautiskā skolēnu veselības paradumu pētījuma koordinācijas padomē, PVO Eiropas bērnu aptaukošanās pārraudzības iniciatīvas starptautiskajā koordinācijas komitejā, Eiropas galveno zobārstu padomē (CECDO), Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox), Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra Eiropas slimību profilakses un kontroles centra administratīvajās valdēs, kā arī citos sadarbība projektos un iniciatīvās.
 - Piedalīties valsts organizētās iniciatīvās un projektos Covid-19 pandēmijas un tās seku mazināšanai.